

บทที่ 6 การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์

บทที่หกที่นำเสนอต่อไปนี้เป็น การนำเสนอเรื่องการผลิตซ้ำอุดมการณ์อำนาจโดยยกตัวอย่างพิธีกรรมที่เป็นวิธีการ กลไก และความเปลี่ยนแปลงในการผลิตซ้ำ การผลิตซ้ำอุดมการณ์ทางด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ใช้วิธีการคือพิธีกรรมการฝังศพ และการปฏิบัติในชีวิตประจำวันที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อในเรื่องผีผีสวย กลไก และการเปลี่ยนแปลง และสุดท้ายนำเสนออุดมการณ์ในการรวมตัวกัน ความเป็นชาติพันธุ์ โดยใช้วิธีการคือ พิธีกรรมที่รวมตัวกัน การอบรมสั่งสอนให้กตัญญูและสร้างความมั่งคั่งให้กับครอบครัว ดังที่นำเสนอต่อไปนี้

1. การผลิตซ้ำอุดมการณ์อำนาจ

การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ของชาวจีนฮ่อใช้วิธีการคือพิธีกรรมและกลไกของครอบครัวและชุมชนในการผลิตซ้ำ ดังต่อไปนี้

วิธีการผลิตซ้ำอุดมการณ์อำนาจ

พิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษประจำวัน

ในทุกเช้า เด็กๆ จะได้รับการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์โดยผู้เป็นพ่อแม่จะให้ไหว้บรรพบุรุษทุกเช้าก่อนที่จะทำกิจกรรมอื่นในตอนเช้า และในขณะที่ไหว้บรรพบุรุษก็จะอธิษฐานขอให้กิจการค้ามีความเจริญรุ่งเรือง ในเทศกาลของการไหว้เจ้า ทุกเช้าต้องถวายอาหารเจและในตอนเย็นก็จะทำการไหว้บรรพบุรุษ

วิจิต ทวีอภิรติวิทยา ชายชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลว่า

“...การไหว้บรรพบุรุษประจำวันนั้นจะบูชาในบ้านเรือน ซึ่งจะทำต่อหน้าแผ่นป้ายบรรพบุรุษ การไหว้นั้นก็จะเอาธูปมาจำนวนหนึ่ง เริ่มไหว้ตั้งแต่หลังบ้าน มาถึงกลางบ้านก็ไหว้แผ่นป้ายบูชาบรรพบุรุษ ไหว้เจ้าที่ในบ้านขอให้ท่านปกปักรักษาเงินทองข้าวของไม่ให้หาย เมื่อไหว้กลางบ้านเสร็จแล้ว ก็ไปไหว้ที่หน้าบ้านที่ประตูก่อนขอให้ท่านดูแลบ้านให้ดี และสุดท้ายคือ เจ้าที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีอยู่ทุกที่...

ตอนเด็ก ๆ แม่ให้ทำทุกวัน ก็ทำมาจนเดี๋ยวนี้...เชื่อว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์มีจริง บรรพบุรุษเขาคຸ່ມครองเราเมื่อเราทำดี มีความสามัคคีกัน"

ยิ่งหย แชนิง หญิงชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลว่า

"เราให้บรรพบุรุษทุกวันขอให้ทำมาค้าขายให้ร่ำรวย ขอให้คຸ່ມครองเรา...เวลาบูชาก็บูชาให้ดี ถ้าทำไม่ดีก็ไม่ต้องทำเสียเลยดีกว่า...การไหว้ก็ไหว้ที่ประตูหลังก่อน แล้วมาไหว้ที่แท่นบูชาบรรพบุรุษ แล้วจึงมาไหว้ที่ประตูหน้า เวลาเป็นประจำเดือนห้ามไหว้ ถ้าติดธุระก็ให้บุคคลอื่น เช่นน้องสาว น้องชายเป็นผู้ไหว้แทน เป็นการสอนเขาไปในตัวด้วย เหมือนกับพ่อแม่ที่เคยสอนเรามาอย่างนี้"

ชิงฉาง แซ่หลี่ เยาวชนชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

"ที่บ้านพ่อแม่จะให้ผมกับพี่สาวเป็นผู้ไหว้บรรพบุรุษประจำวัน ผมจะเริ่มไหว้ที่ประตูหลังบ้าน ด้วยธูป 1 ดอก หลังจากนั้นก็ไหว้บูชาที่แท่นไหว้บูชาบรรพบุรุษ 3 ดอก คือไหว้บรรพบุรุษ และไหว้เจ้าที่ในบ้าน แล้วไหว้ครั้งสุดท้ายคือไหว้ที่ประตู หน้าธูปไป 3 ดอก บักที่ประตูทั้ง 2 ด้าน 2 ดอก และไหว้เจ้าที่อีก 1 ดอก ก็เสร็จแล้ว เมื่อมีเวลารว่างพอกก็จะสอนว่าพิธีกรรมนี้มีความหมายว่าอย่างไรเกี่ยวข้องกับอะไร"

การไหว้บรรพบุรุษประจำวันนั้นจะประกอบด้วยสัญลักษณ์ที่สำคัญคือแท่นบูชาบรรพบุรุษ ประตู แท่นเจ้าที่ โดยใช้ธูปเป็นสื่อถึงสิ่งเหนือธรรมชาติ ขอให้กิจการงานของเจริญรุ่งเรือง และ ขอให้คຸ່ມครองรักษา

วิธีการผลิตซ้ำอุดมการณ์อำนาจนั้นใช้พิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษประจำวัน โดยทำวันละสองครั้งทุกวัน บรรพบุรุษเป็นอำนาจเหนือธรรมชาติที่จะให้คุณให้โทษโดยเชื่อมั่นว่ามีอยู่จริงเป็นเหตุให้มีการขอให้คຸ່ມครองและประสบความสำเร็จในชีวิต โดยกลไกที่สำคัญได้แก่พ่อแม่ให้ลูกกระทำพิธีกรรมบ่อยๆเป็นการสืบทอด อุดมการณ์อำนาจ โดยพิธีกรรมนี้ทำให้เกิดการรวมตัวในระดับครอบครัว

พิธีกรรมตรุษจีน

พิธีกรรมตรุษจีน เป็นพิธีกรรมปีใหม่ของชาวจีนเป็นการเฉลิมฉลองพืชผลทางการเกษตรตรงกับในประเทศจีนซึ่งเป็นการเริ่มต้นฤดูใบไม้ผลิพอดี พิธีกรรมตรุษจีนมีการนำแท่นบูชาบรรพบุรุษมาประกอบพิธีกรรม และมีอาหารจำนวนมากมาเซ่นไหว้บรรพบุรุษขอให้ทั้งปีมีความอุดมสมบูรณ์ในเรื่องอาหารการกิน เป็นการตอกย้ำความเชื่อเรื่องบรรพบุรุษให้ติดแน่นทนนานมากขึ้น ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คุณกวี ทวีอภิรดีแก้ว อดีตผู้ประกอบพิธีกรรมชาวจีนฮ่อ ได้ให้ข้อมูลต่อไปนี้คือ

“พิธีกรรมปีใหม่มีอยู่ 3 วัน คือ วันไหว้ วันจ่าย และวันถือ วันจ่ายคือวันที่ 29 เดือน 12 จีน วันไหว้คือวันที่ 30 เดือน 12 จีน และวันถือคือวันที่ 1 เดือน 1 วันจ่ายจะทำความสะอาดร้าน บ้านที่ทำการค้าก็จะปิดบัญชีเตรียมตัวไปซื้อของมาเก็บไว้ เช่น เป็ด ไก่ ผลไม้สด ผลไม้กระป๋อง หมู ปลาและผักสด เพื่อจะใช้ตลอด 3 วัน โดยไม่ต้องไปซื้อใหม่อีก ในวันที่ 30 เดือน 12 เป็นวันไหว้สิ่งศักดิ์สิทธิ์ต่าง ๆ วันนี้จะมีการกินเจ ด้วยการกินชง ปา ปา (ข้าวคลุกงา) ตอนเช้าไหว้เจ้าเดาเจ้าที่ เจ้าแม่กวนอิม ตอนบ่ายจะไหว้บรรพบุรุษประมาณบ่าย 2 โมงเป็นต้นไป ทั้งครอบครัวและเครือญาติก็จะมารวมกันไหว้และมีการเผาเงินทองไปให้ด้วย เสร็จแล้วก็ไหว้ผีไม่มีญาติที่ต้นสนที่ปักไว้เสร็จแล้วร่วมกันรับประทานอาหาร การปักไม้สนหน้าบ้าน เพื่อจะบ่งบอกว่าปีใหม่มาถึงแล้ว ตอนเย็นอาบน้ำ นุ่งผ้าใหม่ เปลี่ยนป้ายเทงตี้ (ป้ายบูชาบรรพบุรุษ) วันที่ 1 ก็จะมีเด็กมาขออั่งเปา (เงินที่ใส่ของสีแดง) ในวันนี้จะมีการเช็ดสิ่งใดไปตามบ้าน โดยกลุ่มหนุ่มสาวเป็นผู้เช็ด มีการเล่นประทัดและเริ่มเที่ยวกันอย่างสนุกสนาน”

วิจิต ทวีอภิรดีวิทยา ชาวจีนฮ่อชายได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวันตรุษจีนไว้ว่า

“งานวันตรุษจีนมีอยู่ 3 วัน วันแรกจะมีการเตรียมข้าวของเครื่องใช้จำนวนมากที่จะไหว้ ในวันไหว้ในวันสิ้นปีนั้น จะต้องเตรียมรูปและกระดาษเงินกระดาษทองจำนวนมาก...เริ่มไหว้เจ้าที่ (รวมทั้งเจ้าที่

ในครัว เจ้าที่นอกบ้าน เจ้าประตู-ผู้วิชัย) ก่อนเสร็จแล้วก็มีการเผาเงินเผาทองไปให้ ต่อมาก็จะมีการไหว้ขอบคุณเจ้าน้ำ เสร็จแล้วก็เผาเงินทองกระดาดไปให้ ในวันนี้ต้องโยนเหรียญเข้าไปในน้ำ 1 เหรียญ ขอให้มือน้ำใช้ทั้งปี...ในวันสิ้นปี เราจะไปเที่ยวที่ไหนจะกลับมาต้องกลับก่อนเที่ยงคืนมาเผ้าต้อนรับปีใหม่...ในปีใหม่วันที่ 2 จะมีการฆ่าไก่ นำมาไหว้บรรพบุรุษ วันนี้จะไม่ทำความสะอาดบ้าน ห้ามล้างจาน จะเป็นการกวาดเงินกวาดทองออกไปเสร็จแล้วก็ออกไปเที่ยวกัน...ต้นสนที่ปักไว้หน้าบ้าน ให้ผีข้างนอกที่ไม่มีญาติตระกูลให้ร่วมเย็นเมื่อเราไหว้บรรพบุรุษเสร็จแล้วก็นำอาหารบางส่วนไปข้างนอก ให้ผีไม่มีญาติได้กิน เสร็จแล้วก็เผากะดาดเงินกระดาดทองเอาไปให้"

กาญจนา เจริญทั้งถาวร ยาวชนชาวจีนขอให้ข้อมูลในพิธีกรรมไหว้ตรุษจีนไว้ว่า

"ตรุษจีนสมัยก่อนมีหลายวัน ตอนนี้อัดมา 3 วัน วันสิ้นปีก็ทำความสะอาดบ้านเรือน เตรียมของมาเก็บไว้ ซื้อมะกอกเงิน กระดาดทอง ลูกอมก็ซื้อไปแจกเด็ก พอวันตรุษจีนก็ไหว้บรรพบุรุษเผาเงินทองไปให้ เจ้าที่อยู่ที่น้ำ เจ้าเตาไฟ เจ้าที่ต่าง ๆ เจ้าแม่กวนอิมวันนี้ ห้ามด่า ห้ามพูดคำที่ไม่เป็นมงคล ห้ามทะเลาะกัน เมื่อถึงเวลาไหว้บรรพบุรุษไหว้ทุกคนพอจะนำไหว้ ทุกคนไหว้พร้อมกัน 3 ครั้ง พอไหว้เสร็จก็เอาข้าวอย่างละนิดหน่อยไปบูชาผีไม่มีญาติที่ต้นสนหน้าบ้าน...ในวันนี้ ห้ามตัดผ้า ห้ามซักผ้า ซื้อมะกอก ของนี้จะตุนไว้ก่อน หลังจากนั้นก็จะไปเที่ยว วันตรุษจีนนี้สนุกมากคนที่ไปทำงานที่อื่นก็จะกลับบ้านมาร่วมฉลองปีใหม่นะ"

บรรยากาศในงานเทศกาลตรุษจีน เป็นวันที่ครอบครัวและเครือญาติมาพบปะกันเนื่องจากบางคนไปทำงานในที่อื่น กลับมาในวันนี้ มารวมตัวกัน ผู้อาวุโสที่สุดในที่นั้นที่เป็นชาย ก็จะเป็นผู้นำทำพิธีกรรม การนั่งก็นั่งเรียงลำดับกันตามอาวุโส แล้วไหว้พร้อมกันทุกคนมีใบหน้าที่ยิ้มแย้มแจ่มใส พูดคุยสนทนาในเรื่องที่เป็นมงคลบรรยากาศในแม่ฮ่องสอน

คึกคักเป็นพิเศษ เนื่องจากมีการกลับมาจากไต้หวันของลูกหลานที่เคยอยู่แม่ฮ่องแต่ไปทำงานที่อื่นชั่วคราว ความสนุกสนานของเด็กที่จุดประทัดเล่น เด็กได้พักผ่อนไม่ต้องไปเรียน แต่ได้เที่ยว และใช้เงินจำนวนมากสำหรับจับจ่ายซื้อของต่างๆ

เห็นได้ว่า พิธีกรรมตรุษจีนได้ส่งเสริมให้มีการละเล่น และการกระทำที่แตกต่างไปจากปกติสามัญ มีการรวมตัวกันของญาติ มีการไหว้บรรพบุรุษเรียงตามลำดับอาวุโส เด็กได้เล่นและใช้เงินทองอย่างเต็มที่ เพื่อจุดประสงค์ที่จะเป็นการเสริมแรงและสร้างความประทับใจให้เกิดพฤติกรรมในการสืบทอดนั้นซ้ำ พิธีกรรมตรุษจีน จึงถือเป็นวิธีการผลิตซ้ำอุดมการณ์อำนาจ เป็นการนำเสนอเรื่องราวของสิ่งเหนือธรรมชาติที่เป็นอำนาจที่สามารถให้คุณให้โทษกับมนุษย์ โดยใช้ความเชื่อในพิธีกรรมนี้เป็นวิธีการรวมตัวในพิธีกรรมสร้างความสามัคคีภายในกลุ่มครอบครัวและเครือญาติ การกินร่วมกัน การอยู่ร่วมกัน สนุกสนานร่วมกัน เป็นการสืบทอดอุดมการณ์อำนาจ

พิธีกรรมไหว้เจ้าแม่กวนอิม

พิธีกรรมนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับพุทธศาสนาฝ่ายมหายานเป็นความเชื่อดั้งเดิมของคนจีน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สุรีย์ ทวีเกียรติแก้ว ภรรยาผู้ประกอบการพิธีกรรมให้ข้อมูลว่า

“พิธีกรรมนี้ที่สำคัญคือวันที่ 9 เดือน 9 จีนก็จะมีการกินเจ กินเจก็คือการละเว้นจากเนื้อสัตว์ต่าง ๆ การไหว้ก็มีอยู่ 2 ที่ คือ การไหว้ในบ้าน และการไหว้ในสถานธรรมที่เป็นที่ไหว้เฉพาะเจ้าแม่กวนอิม เวลาไหว้ก็จะไปที่หน้ารูปปั้นเจ้าแม่กวนอิม เอาอาหารเจวางไว้ข้างหน้าแล้วก็ไหว้ ก็เป็นการเสร็จพิธี ในวันนี้ก็จะมีการกินเจด้วย”

เชิน ขาง ผู้ดูแลสถานธรรมได้ให้ข้อมูลว่า

“การไหว้เจ้าแม่กวนอิมที่สถานธรรมมีการไหว้ที่เป็นพิธีการมาก ในวันนี้ที่สถานธรรมก็จะไหว้เจ้าแม่กวนอิมเป็นพิเศษ มีกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การกินเจ การสวดมนต์ยาว การฟังธรรมะ...ได้รับธรรมะมา 3 ปีแล้ว การรับธรรมะไม่ว่าศาสนาก็สามารถรับได้ การรับธรรมะนั้นทำให้ไม่ให้เกิด ตาย ไม่ให้ตกต่ำเป็นสัตว์ คนที่รับธรรมะเรียกกันว่า ญาติธรรม”

แสงระวี เจริญทั้งความรู้ เยาวชนชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“การไหว้เจ้าแม่กวนอิมนั้น อาหารที่ไหว้จะเป็นอาหารเจ กล้วยเทียน และน้ำชา เป็นหลัก...การไหว้นั้นจะไหว้ตอนเช้าบางคนจะท่องคาถาไปด้วย เมื่อธูปหอมหมดก็เสร็จพิธี”

บรรยากาศ ในพิธีกรรมไหว้เจ้าแม่กวนอิมที่บ้านนั้นจะทำในที่ตั้งพิเศษ ด้านขวาในบ้าน มีการไหว้ตามวาระที่ต่างๆ กันไป เช่น บางคนไหว้ทุกวัน บางคนไหว้ในช่วงเทศกาล และในวันไหว้เจ้าผู้ไหว้จะรับประทานอาหารเจเพื่อทำให้เกิดความบริสุทธิ์ สำหรับ การไหว้ในสถานธรรมจะมีขั้นตอนในการไหว้อยู่นาน มีการประกอบพิธีกรรมอย่างเคร่งครัด มีการเผยแพร่อาหารเจในพิธีกรรมนี้ด้วย น่าสังเกตว่าวัยรุ่นจะเข้าสำนักธรรม มากกว่าที่จะไหว้ที่บ้าน ส่วนผู้ใหญ่จะไหว้ในบ้าน

ความคิดในพิธีกรรมนี้เป็นเรื่องของความเมตตา กรุณา และเสริมความคิด เรื่องสิ่งศักดิ์สิทธิ์หรือเรื่องของเจ้าที่ ซึ่งเป็นความคิดทางด้านสิ่งเหนือธรรมชาติที่มีอำนาจในการดลบันดาลให้ประสบแต่ความสุขความเจริญ

พิธีกรรมสารทจีน

การตายในทัศนะของชาวจีนฮ่อ หมายถึง การที่ร่างกายของคนนั้นไม่ดำรง ให้เห็นอีกต่อไป แต่ยังคงวิญญาณเป็นส่วนหนึ่งของโลกนี้ พิธีกรรมสารทจีนเป็นการต่อเนื่องมาจากเรื่องพิธีกรรมศพ การฝังศพ และการดูแลหลุมศพไปสู่ความเชื่อเรื่องชีวิตหลังความตาย ดังที่ผู้ให้ข้อมูลหลักได้ให้ข้อมูลไว้ดังต่อไปนี้

กวี ทวีเกียรติแก้ว อดีตผู้ประกอบการพิธีกรรมชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลว่า

“จี เย บิ่ง (สารทจีน) เริ่มต้นวันที่ 15-30 เดือน 7 จีน ช่วง 15 วันนี้ เชื่อกันว่านรกจะมีการปล่อยผีต่าง ๆ กลับมาเยี่ยมบ้าน มีการทำพิธีกัน 15 วัน ถ้ามีฐานะดี แต่ส่วนใหญ่จะทำกันแค่ 2 วัน ก็จะมีการจัดข้าวปลาอาหาร เลี้ยงบรรพบุรุษ และผีเร่ร่อนนอกบ้าน 15 วันนี้ห้ามออกนอกบ้านเวลากลางคืนเพราะจะเป็นอันตรายได้”

มนไชย ทวีอภิวรรณ ชาวจีนฮ่อ ได้ให้ข้อมูลว่า

"ก็ไปซื้อไก่ดำ ผัก ผลไม้ กระดาษเงิน กระดาษทอง (กงเต็ก) จากแม่จัน มาทำอาหารเพื่อที่เซ่นไหว้บรรพบุรุษ เป็นการทำสืบต่อกันมาในวันที่ 30 เดือน 7 จันทอนเช้าก็ไหว้ตามปกติ เมื่อถึงเวลาบ่ายสองโมงก็จะตั้งโต๊ะมีเครื่องเซ่น เป็นไก่ดำตุ๋น ผัดผักรวม ปลาทอด มีผลไม้ เช่น น้อยหน้า ส้มโอ อย่างละ 7 ลูก ข้าว 3 ถ้วย ตะเกียบ 3 คู่ และน้ำเปล่า 3 แก้ว สมาชิกที่อยู่ในครอบครัวจะอยู่ในบ้านหมด การไหว้ก็เอาธูปไปไหว้ที่เจ้าประตูก่อน เพื่อขออนุญาตให้วิญญาณบรรพบุรุษเข้ามาในบ้าน การอัญเชิญจะใช้ภาษาจีน เสร็จแล้วก็จะจุดธูปกลางก่อน และด้านซ้ายอัญเชิญวิญญาณมารับประทานอาหารด้วยการพูดเป็นภาษาจีน พร้อมทั้งกับวางกงเต็กที่เป็นรูปเงินและแท่งทอง ไว้ที่แท่นบูชา ขณะที่กำลังไหว้ ก็เผากงเต็กในรูปเงิน กระดาษใส่ปี่บ เเผกกันในบ้านเลย เวลาพูดก็นอบน้อมเหมือนกับท่านยังมีชีวิตอยู่ด้วยเสียงนอบน้อม เสร็จแล้วก็จะไหว้ผีไม่มีญาติ โดยเอาอาหารอย่างละนิดละหน่อยใส่ในจาน กงเต็ก อีกเล็กน้อย เอาไปเทที่ต้นไม้บริเวณหน้าบ้าน เผากงเต็กให้นิดหน่อย ก็จบพิธีการส่ง...ที่บ้านมีฐานะดีก็จัด 15 วัน ฐานะปานกลางจัด 3 วัน แล้วก็ส่งเลย"

จึงอาจ แชนลี่ เยาวชนชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลเกี่ยวข้องกับพิธีสารทจีนว่า

"ดี เย บั้ง นั้นคนจีนเชื่อกันว่า มียมทูตมาปล่อยผีมาหาญาติ มีวิญญาณปล่อยเข้ามาในเดือน 7 นี้ เดือน 7 นี้ พ่อห้ามออกไปไหน ดึก ๆ เพราะจะมีผีที่ยมทูตปล่อยออกมา อาจจะทำอันตรายแก่เราได้ ส่วนการทำพิธีนั้นที่บ้านจัด 3 วัน ก็ไปซื้อของเหมือนกับไหว้ตระกูลจีนมา แล้วก็มาไหว้ก็มีการอัญเชิญวิญญาณเข้าบ้าน ต้องขออนุญาตเจ้าที่ที่คุ้มครองอยู่ เสร็จแล้วก็เอาอาหารบางส่วนไปทิ้งให้ผีไม่มีญาติกิน"

พิธีกรรมนี้เป็นการรวมตัวกันเพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษ และเพื่อสืบทอดความเชื่อของชาวจีนฮ่อ ที่ว่าถ้าใครไม่สืบทอดในการบูชาบรรพบุรุษนั้นต้องได้รับการลงโทษ ไม่

ประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานขณะมีชีวิตอยู่ และเมื่อตายไปก็จะกลายเป็นผีไม่มีญาติมีความหิวโหยอยู่เสมอ สำหรับผู้ที่สืบทอดก็จะได้รับความสุข ความเจริญ การทำมาค้าขายดีขึ้น เจริญรุ่งเรือง ผู้นำพิธีกรรมนั้น คือ ชาย เป็นหัวหน้าครอบครัว หรือพ่อ

สายสัมพันธ์ระหว่างบรรพบุรุษที่ตายไปแล้วมีความต่อเนื่องระหว่างเชื้อสายของพ่อแม่ที่มีชีวิตอยู่ ความสัมพันธ์กับบรรพบุรุษหรืออำนาจพิเศษนี้มีลักษณะที่ผูกโยงด้วยความเป็นตระกูลเดียวกัน ลูกหลานจึงมีภารกิจจำเป็นต้องกระทำการสืบทอดวัฒนธรรมที่บรรพบุรุษได้วางรากฐานไว้ เรียนรู้ความสัมพันธ์ระหว่างตนเองบิดามารดา ผู้อาวุโส มีความเคารพ ความกตัญญูเมื่อโตขึ้นเป็นผู้ใหญ่ก็จะสามารถปฏิบัติความสัมพันธ์นั้นถูกต้อง

กลไกในการผลิตซ้ำอุดมการณ์อำนาจ

ผู้วิจัยได้นำเสนอกลไกการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ ได้แก่ ครอบครัวและเครือญาติ

ครอบครัวและเครือญาติ

ครอบครัวและเครือญาติเป็นกลไกสำคัญในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์อำนาจโดยให้คนมารวมตัวกัน ในพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษประจำวัน พิธีกรรมตรุษจีน พิธีกรรมไหว้เจ้าแม่กวนอิม พิธีกรรมไหว้สารทจีน ครอบครัวโดยเฉพาะพ่อแม่ เป็นผู้สามารถจูงใจลูกหลานให้เชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติและเป็นผู้ดำเนินการประกอบพิธีกรรม โดยได้ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดความเชื่อที่เป็นอำนาจเหนือธรรมชาติ โดยเฉพาะพิธีกรรมที่อธิบายถึงผีไม่มีญาติและนรก เป็นการสร้างความเชื่อที่มีการลงโทษสำหรับผู้ฝ่าฝืนไม่ประพฤติ ปฏิบัติตามความเชื่อที่ได้ทำสืบๆ ต่อกันมา

ผู้เข้าร่วมในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์

ผู้เข้าร่วมในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์เรียงตามลำดับความสำคัญได้แก่ ผู้อาวุโส พ่อ แม่ ญาติพี่น้องที่อยู่ร่วมกันในครอบครัว เด็ก ในพิธีกรรมจะมีตำแหน่งแห่งที่ในการเรียงตามลำดับความอาวุโส โดยมุ่งให้สมาชิกใหม่คือเด็กได้เรียนรู้อุดมการณ์อำนาจในพิธีกรรมที่สืบทอดกันมา โดยเฉพาะพิธีกรรมตรุษจีนเป็นการมุ่งเน้นที่เด็กเข้ามาร่วมแล้วมีความสนุกสนาน เป็นการเรียนรู้ตำแหน่งแห่งที่ของตนเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เข้าร่วมพิธีกรรมนั้นเป็นความสัมพันธ์กันของสายเลือด ที่สืบทอดมาจากตระกูลเดียวกัน เมื่อแต่งงานกันระหว่างตระกูล ก็จะเพิ่มความเป็น

เครือญาติ คือชาวจีนฮ่อแต่งงานกันภายในชุมชน ทำให้ความผูกพันนี้แน่นแฟ้น จงรักภักดีต่อครอบครัว รวมตัวกันในระดับครอบครัวและเครือญาติ

การเปลี่ยนแปลงในการผลิตข้าทางอุดมการณ์อำนาจ

การเปลี่ยนแปลงในการผลิตข้าอุดมการณ์อำนาจ มาจากการเรียนการสอนของโรงเรียนที่เน้นการใช้เหตุผลและวิทยาศาสตร์เน้นการทดลอง ได้สั่นคลอนความเชื่อในสิ่งเหนือธรรมชาติไม่มากนักน้อย และระบบทุนนิยมที่ถือเรื่องเงินและการบริโภคเป็นใหญ่ ทำให้ความเชื่อเรื่องเจ้าที่คุ้มครองธรรมชาติ นั้นค่อยหายไป มีการตัดไม้ ถางไร่มากขึ้น

2. การผลิตข้าทางอุดมการณ์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

การผลิตข้าทางอุดมการณ์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ได้นำเสนอวิธีการผลิตข้าทางอุดมการณ์ กลไกในการผลิตข้าทางอุดมการณ์ในการจัดการทรัพยากร และเปลี่ยนแปลงในการผลิตข้าทางอุดมการณ์ ดังต่อไปนี้

วิธีการผลิตข้าทางอุดมการณ์

พิธีกรรมการฝังศพ

เฟิงสุ่ย คือ การจัดการเกี่ยวกับพื้นที่บ้านให้สอดคล้องกับกฎของธรรมชาติ และกับการฝังศพ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

คุณกวี ทวีภักดิ์แก้ว อดีตผู้ประกอบการพิธีกรรมชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลว่า

“เมื่อมีคนตายเกิดขึ้นคือตายแบบธรรมดา ก็จะมีการอาบน้ำศพ ใส่เสื้อผ้าชุดจีนซึ่งเป็นชุดยาว ๆ เอาศพไว้ในโลงศพแล้วใช้ผ้าห่มสีแดงคลุม ห้ามแมววิ่งไปมาจะทำให้เกิดอาถรรพ์ จากนั้นเอาศพไปเทียบมาจุด พี่น้องมาไหว้แล้วมีการมาช่วยกันทำอาหาร เจ้าภาพก็นุ่งผ้าดิบเป็นเครื่องแต่งกาย จากนั้นก็ดูวันดีวันเสียจาก หงซุ แต่ถ้าผู้ตายตายเดือน 9 จีน ก็จะไม่มีการฝังจนกว่าจะถึงเดือน 10 จีน การเอาศพไว้ขึ้นอยู่กับฐานะเช่นกันส่วนใหญ่ว่าเอาไว้ 3 วัน ก็เอาไปฝังเลย ในสองวันแรกก็มีการไหว้และเลี้ยงแขกทุกวัน โดยมีกลุ่มหนุ่มสาวมาช่วยเต็มที่ ในวันสุดท้ายก็มีการมาสวดกงเต็ก ซึ่งเมื่อก่อนเคยทำมาก่อน เดียวนี้ไม่ทำแล้วแก่แล้ว ส่วนมากเขาไปจ้างที่กรุงเทพฯ มาทำ ก็ใช้เงินอยู่หลายหมื่นบาทอยู่ที่เดียว”

ยิ่งห่วย แซ่ตึง ชาวจีนฮ่อหญิงได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมศพไว้ว่า

“เมื่อมีคนตาย ก็เอาคนตายไปอาบน้ำศพ แต่งตัวศพส่วนใหญ่จะ ไข่เสี่ยวยาวแบบจีน ก็จะมีการไหว้ทุกวัน ด้วยอาหารและรูปเทียน คนในบ้านก็จะนุ่งผ้าดิบเพื่อไว้ทุกข์ให้กับคนตาย ลูกหลานอยู่ที่ไหน ไกล ๆ ก็จะมาไหว้ทุกข์พร้อมหน้าพร้อมตากัน ลูกหลานที่เป็น ชายจะเป็นผู้นำในการทำพิธี ถ้าเอาศพไว้ 3 วัน 7 วัน ก็ได้ถ้ามีเงิน วันสุดท้ายก่อนฝังก็จะเผาบ้านกระดาศ คนรับใช้ฆ่า ไปให้ใช้ แล้วก็ ฝัง ที่ไม่ฝังก็มี คือคนที่ตายไม่ดี คือตายก่อนแก่ ตายที่โรงพยาบาล ซึ่งเป็นบริเวณนอกหมู่บ้านก็จะเผาตรงปากทางหมู่บ้าน ไม่ให้เข้ามา ในหมู่บ้าน”

วิจิต ทวีอภิรติวิทยา ชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรมงานศพไว้ว่า

“งานศพนั้น เมื่อมีคนตายนั่นก็ต้องดูก่อนว่าเป็นการตายแบบไหนถ้า ตายไม่ดีก็จะเผาอย่างเดียวจะไม่ฝัง เวลาที่ตายนอกบ้านก็จะเอาไป เผานอกหมู่บ้านไม่นำเข้ามา ก็มีการทำพิธีอย่างง่าย ๆ ที่สำคัญคือ การเผากงเต็กให้เหมือนกัน ถ้าตายเดือน 9 ก็จะไม่ฝังจะรอให้ถึง เดือน 10 ก่อน เพราะว่าจะไปล่วงเกินเจ้าที่ได้ ก็อาจจะทำให้เป็นผี ไม่ดีได้ ถ้าตายปกติธรรมดาแน่นก็จะเอาไว้ 3 วัน หรือ 10 วันก็ได้ตาม ฐานะ สิ่งที่สำคัญการสวดกงเต็กโดยเต้าซือ จะมีการอ่านคัมภีร์ ตลอดคืนประกอบกับการใช้เครื่องดนตรี จะทำในคืนสุดท้ายก่อนฝัง เมื่อก่อนจะฝังก็จะมีพิธีเผาหุ่น ม้า โทรทัศน์ รถยนต์ ดึกขนาดใหญ่ เมื่อเสร็จแล้วก็จึงฝัง บางคนได้เตรียมที่จะฝังไว้แล้วมีวิธีหลายวิธีคือ ให้เต้าซือในหมู่บ้านเป็นคนจัดการให้ บางคนเพิ่งตายเป็นคนแรก ของตระกูลของตนเอง ก็เอาไข่เสี่ยวดูในที่นั้น ถ้าไข่แตกก็ฝังได้ ถ้า ไข่ไม่แตก ก็จะหาที่ไปเรื่อย ๆ บางเซ่มีการฝังเป็น 2-3 รุ่น แล้วก็ ไปฝังในบริเวณเดียวกัน”

พิธีกรรมนี้ไม่ได้สะท้อนอุดมการณ์การจัดการธรรมชาติโดยตรง แต่เป็นพิธีกรรมที่มารวมกันดูแลหลุมศพบรรพบุรุษ ซึ่งความสำคัญของอุดมการณ์การจัดการธรรมชาติอยู่ที่คติในการฝังศพ การฝังศพจำเป็นที่จะต้องใช้ทำเลที่ดี สัมพันธ์กับธรรมชาติที่สมบูรณ์

คติในการฝังศพที่สำคัญ คือ เรื่องเฟิงสุ่ย เป็นการจัดสถานที่ในการฝังศพให้มีความสัมพันธ์กับธรรมชาติ ซึ่งมีธาตุพื้นฐานห้าประการคือ ดิน ไม้ ทอง น้ำ ไฟ โดยสภาวะธรรมชาติทั้งหลายมีอยู่สองสภาวะคือ สภาวะของหยินหยาง หรือสภาพที่เป็นคู่ ที่มีความหมุนเวียนและมีความเปลี่ยนแปลง การจัดการศพก็จำเป็นต้องให้ธรรมชาตินั้นอำนวยความสะดวกให้กับบรรพบุรุษ เพื่อที่บรรพบุรุษจะได้บันดาลให้เกิดความโชคดี บริเวณที่ฝังศพที่ดีต้องมีภูเขาอยู่ด้านหลัง มีน้ำไหลผ่านมีความหมายถึงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติที่จำเป็นต่อมนุษย์ เช่น น้ำ ถ้าต้นไม้บริเวณด้านหลังหมู่บ้านมีไม่มากก็ไม่สามารถเป็นแหล่งกำเนิดน้ำได้ ซึ่งน้ำนั้นมีความจำเป็นที่ใช้อยู่ร่วมกัน สะท้อนถึงอุดมการณ์ในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ที่สนองประโยชน์ต่อทุกๆ คน

การจัดการที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

บ้านที่ตั้งอยู่บนทางแยกมักจะติดกระเจก หรือยันต์แปดทิศไว้อยู่เสมอเพื่อป้องกันแสงตามธรรมชาติที่มีความชั่วร้ายพุ่งตรงมาสู่ตัวบ้าน แสงชนิดนี้มักจะเป็นแสงที่พุ่งตรงไปด้านหน้า เหตุผลที่จำเป็นของการใช้ คือ สะท้อนให้พาดูเห็นตั้งแต่ไกลๆ ป้องกันไม่ให้บ้านเรือนถูกพาดูจนเสียหาย ลดอุบัติเหตุ เป็นการผลิตซ้ำความเชื่อเรื่องการจัดการธรรมชาติที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ทุกคน

ความเชื่อในการจัดการพื้นที่บ้านที่มีทำเลดีคือหลังติดภูเขาและทางด้านหน้าเห็นทิวทัศน์ก็มีราคาแพง ก็เป็นแนวคิดของเฟิง สุ่ยเช่นกัน โดยมีเหตุผลคือ บ้านที่อยู่บริเวณที่สูงน้ำจะไม่ท่วม อากาศบริเวณใกล้กับภูเขาเป็นอากาศที่ดี สะท้อนถึงอุดมการณ์ในการจัดการธรรมชาติที่เป็นประโยชน์ต่อมนุษย์ทุกคน

กลไกในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์

ครอบครัวและเครือญาติ

ครอบครัว เป็นกลไกสำคัญในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ด้านการจัดการทรัพยากร โดยพ่อ แม่ หรือผู้อาวุโสจะทำเป็นตัวอย่าง พ่อ แม่ ซึ่งเป็นผู้มีอำนาจในครอบครัว

ได้ทำเป็นตัวอย่างให้ดู ไม่ว่าจะเป็นการฝังศพ หรือการสร้างบ้าน ที่สอดคล้องกับความเชื่อเรื่องเพ็ง ส่วย

ผู้เข้าร่วมในพิธีกรรมและการอบรมสั่งสอนด้วยการทำให้ดู

การฝังศพหลายคนได้เตรียมสถานที่ที่จะฝังตนเองไว้ก่อนตายด้วยการให้เต้า ซื่อ ที่เชี่ยวชาญเป็นผู้เตรียมการให้ ผู้ที่รับรู้เรื่องต่างๆ เหล่านี้คือครอบครัวและเครือญาติและในงานศพ จะมีคนไปร่วมงานกันทั้งชุมชน แสดงถึงการเห็นด้วยกับหลักการความเชื่อในเรื่องเพ็ง ส่วย เป็นการเรียนรู้แบบธรรมชาติ เช่นเดียวกับการสร้างบ้านก็ได้มีส่วนร่วมใช้ความเชื่อเรื่องเพ็งส่วยเข้ามาจัดการพื้นที่บ้าน เป็นการเรียนรู้แบบธรรมชาติ

การเปลี่ยนแปลงการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม

การเปลี่ยนแปลงการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การจัดการทรัพยากรนั้น มาจากเนื้อหาของความเชื่อเรื่องเพ็ง ส่วยที่มีความยากและลึกซึ้ง กระทำได้โดยหาผู้เชี่ยวชาญ ไม่ว่าจะพิธีกรรมงานศพ การจัดการบ้านเรือน ทำให้ภูมิปัญญาเหล่านี้จำกัดอยู่กับผู้อาวุโส และ พ่อ แม่ เท่านั้น ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อเรื่องเพ็ง ส่วย คือในคนรุ่นใหม่ไม่ได้สนใจในเรื่องที่เป็นภูมิปัญญาเหล่านี้ แต่จะสนใจในการบริโภคของมีค่า หือ ราคาแพง เช่นเดียวกับวัยรุ่นทั่วไป

3. การผลิตซ้ำอุดมการณ์การรวมตัวกัน ความสามัคคีและ ความเป็นคนจีน

ผู้วิจัยได้นำเสนอการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การรวมตัวกัน ความเป็นคนจีน โดยนำเสนอวิธีการ กลไก ผู้เข้าร่วม และการเปลี่ยนแปลงการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

วิธีการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การรวมตัวกัน ความเป็นคนจีน

การอบรมสั่งสอนเรื่องความร่ำรวยและคุณค่าความกตัญญู

การไปทำงานต่างถิ่น การส่งเงินกลับบ้าน เพื่อนำเงินมาใช้ในหมู่บ้านนั้น สะท้อนถึงอุดมการณ์ในการรวมตัวกัน ด้วยความผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง กล่าวคือแม้จะไปทำงานยังต่างประเทศ ก็ไปในระยะสั้นเพื่อกลับมาอยู่ที่เดิม มาจากการอบรมสั่งสอนและแรงจูงอื่นๆ เช่น การที่บุคคลอื่นที่ไปทำงานแล้วส่งกลับมาบ้านที่ละมากๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่จะเอาอย่างกันทำให้กิจกรรมเหล่านี้ได้รับการผลิตซ้ำอีกตลอดไป ดังวิถีชีวิตดังต่อไปนี้

หมี่ห้วย แซ่หลี่ เยาวชนชาวจีนฮ่อ อายุ 20 ปี เป็นนักเรียนชั้นป.6 และจบการศึกษา ชั้น ม.3 ตามหลักสูตรได้ห้วน นำเสนอ ถึงการอบรมสั่งสอนของครอบครัวของตนให้ฟังว่า ชาวจีนฮ่อส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย สินค้าที่ขึ้นชื่อที่สุดก็คือ ชา ชาเป็นพืชที่ทำรายได้สูงไม่แพ้พืชชนิดอื่น พ่อ บอกว่าคนจีนมีที่ไหนก็มีชาที่นั่น ชาส่วนมากจะขายให้กับนักท่องเที่ยว หมี่ห้วยมีพี่น้องจำนวนสี่คน เธอเป็นคนแรก ทุกเช้าแม่ให้ไหว้บรรพบุรุษ จากนั้นก็ไปตลาดกับแม่ เมื่อกลับมาก็ช่วยแม่ขายปลาท้องโก่และกาแพ

ปัจจุบัน เธอและน้องชาย เรียนในระดับชั้นมัธยมของจีนในหมู่บ้านทุกเช้าเรียนภาษาจีน ประวัติศาสตร์จีนและคณิตศาสตร์ ซึ่งวิชาเหล่านี้ สำหรับเด็กที่มีเชื้อสายจีน จะมีความถนัดเป็นพิเศษกว่าวิชาอื่นและทำคะแนนได้สูง ในการเรียนภาษาจีนหมี่ห้วยจะได้รับการอบรมสั่งสอนจากแม่ตอนทำงานอยู่เสมอว่า ต้องเรียนภาษาจีนให้เก่งๆ จะได้ไปทำงานที่ได้ห้วนส่งเงินมาให้ครอบครัว ต้องทำงานอย่างขยันขันแข็งและซื่อสัตย์สุจริต นอกจากนี้แล้ว แม่มักจะให้ช่วยงานในครัว ช่วยปรุงอาหาร ทำความสะอาดบ้าน แม่บอกว่าต้องทำได้ทุกอย่าง เวลาแต่งงานออกไปจะได้ไม่ลำบาก แม่ได้ยกตัวอย่างคนที่ประสบความสำเร็จในชีวิตจากการเรียนหนังสือและทำงาน คนๆ นั้นจะเป็นคนที่กตัญญู ส่วนพ่อนั้นจะเล่าเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับประเพณีต่างๆ ให้ฟังเสมอ และยังส่งเสริมให้เรียนภาษาจีน ตามสำนักธรรมที่เปิดสอนให้เรียนฟรีและดูแลฟรี เช่น เรื่องซือกง

พ่อแม่หมี่ห้วย มีญาติพี่น้องอยู่จำนวนมาก อาศัยอยู่ในจีนแผ่นดินใหญ่ และพม่า น้องของพ่อเธอทำงานอยู่ในกรุงเทพ ก่อนหน้านั้นน้ำเธอก็ทำงานที่ได้ห้วนเช่นเดียวกับชาวจีนฮ่อคนอื่น เธอบอกว่าอยากไปได้ห้วนเพื่อส่งเงินมาให้ครอบครัวเพื่อจะได้ไม่ลำบาก

เรื่องเล่าต่างๆ (myth) ที่พ่อได้สั่งสอนล้วนแต่เสริมความคิดในเรื่องของครอบครัว และความกตัญญู ค่านิยมในการรวมหมู่ ปรากฏในชีวิตประจำวัน เป็นเรื่องของครอบครัวและเครือญาติ ค่านิยมในการไปทำงานได้ห้วนก็ปรากฏในการอบรมสั่งสอนในชีวิตประจำ

อีกตัวอย่างหนึ่ง กล่าวถึง หยงฟู นักเรียนโรงเรียนไทยชั้น ป.4 และก็เรียนภาษาจีนชั้น ป.4 เช่นกัน เขาได้ตั้งเป้าหมายว่าเมื่อเขาเรียนจบภาษาจีนชั้น ป. 6 แล้วก็จะไปทำงานที่ได้ห้วนเหมือนพี่ของเขาและจะส่งเงินมาให้แม่ใช้ หยงฟูอาศัยอยู่กับแม่ และเป็นลูกคนสุดท้อง ในจำนวนพี่น้องทั้งหมด 6 คน เป็นชาย 2 คน และเป็นหญิง 4 คน ทั้งหมดได้ไปทำงาน ตามสถานที่ต่างๆ ได้แก่ได้ห้วน มาเลเซีย ทุกๆ ปีจะส่งเงินมาให้ทางบ้านเป็นประจำ เป็นการแสดงถึงความกตัญญู

แม่สนับสนุนให้หยงฟูเรียนภาษาจีนให้เก่งเพื่อจะได้ไปทำงานที่ได้วัน แม่ของหยงฟูนอกจากจะได้รับเงินจากลูกๆ แล้วยังได้ปลูกผักในที่ดินของตนเอง ที่พ่อของหยงฟูได้รับการจัดสรรคนละ 15 ไร่จากนายพลด้วน แม่ของหยงฟูต้องตื่นตั้งแต่เช้าเพื่อไปขายของในตลาดเช่นเดียวกับชาวจีนฮ่อทั่วไปที่ยืนยันขันแข็งในการทำงาน พี่สาวทำอาหารให้กินตอนเช้า เมื่อเสร็จแล้วก็ไปที่โรงเรียนไทย จนถึงสี่โมงก็ไปเรียนภาษาจีนต่อจนถึงหกโมงเย็นก็กลับบ้าน กลับจากบ้านก็ทานอาหารเย็นทำการบ้านภาษาจีน แล้วก็ดูเบิ้ลทีวีที่รับช่องทีวีจากไต้หวันได้ การทำการบ้านภาษาจีน บางครั้งนำมาทำในชั่วโมงภาษาไทย เนื่องจากครูภาษาจีนนั้นดูมาก เวลาทำผิด ก็จะมาหาที่บ้านเพราะรู้จักกับแม่หยงฟูเป็นอย่างดี

สิ่งที่พบประจำวันคือ แม่ให้ว้ป้ายบรรพบุรุษทุกเช้า บางวันเอาผลไม้มาถวายตอนเช้าและเอาธูปมาจุดที่ประตูและพื้น ในตอนเย็นก่อนที่จะปิดบ้านก็ไหว้อีกครั้งหนึ่ง โดยใช้ธูปให้ว้ป้ายบรรพบุรุษ เจ้าที่ เจ้าประตู เจ้าที่นอกบ้านและในเทศกาลตรุษจีน หยงฟูได้รับอั่งเปา พอวันเซ่งเม้ง ก็ติดตามแม่ไปไหว้หลุมศพด้วย ทำความสะอาดถอนหญ้าที่ขึ้นและได้รับประทานอาหารที่แตกต่างจากอาหารที่รับประทานจากปกติ ได้เที่ยว กินขนมนอกบ้าน เล่นประทัด ดอกไม้ไฟ เป็นที่สนุกสนานด้วย

พี่ของหยงฟูมักจะมาในงานเทศกาลเหล่านี้ ทำให้บรรยากาศครอบครัวมีความสนุกสนานมากขึ้นโดยเฉพาะวันตรุษจีน เซ่งเม้ง ไหว้พระจันทร์ เมื่อพี่ชายพี่สาวมามีเสื้อผ้าสวยๆ มาฝาก พาไปกินอาหารตามร้านที่มีราคาแพง แต่งตัวดี เพื่อนบ้านยกย่องชมเชย พี่หยงฟูว่ามีความกตัญญู และก็สอนลูกหลานให้เอาอย่าง

ดังนั้น การอบรมสั่งสอนในชีวิตประจำวันซึ่งมีเนื้อหาของความกตัญญูและความร่ำรวยนั้นเป็นการผลิตซ้ำอุดมการณ์ในการรวมตัวกันในระดับครอบครัว โดยมีจุดมุ่งหมายให้ครอบครัวเป็นจุดศูนย์กลางของชีวิต และมีความสามัคคีกลมเกลียวกัน ส่วนการอบรมสั่งสอนเรื่องความร่ำรวยหรือมั่งคั่งเป็นการสนับสนุนการรวมตัวกันในระดับครอบครัวและกลายเป็นเครือข่ายของครอบครัวเมื่อต้องไปหาเงินยังต่างประเทศ เป็นการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ความสามัคคีกัน และความเป็นพวกเดียวกัน

พิธีกรรมไหว้หลุมศพ (ชิง มิ่ง เจ๋)

เมื่อทำพิธีศพเสร็จแล้วจะมีการฝัง ซึ่งมีรายละเอียดจากผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

ดังต่อไปนี้

กวี ทวีเกียรติแก้ว อดีตผู้ประกอบพิธีกรรมได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีกรรม

"ชิงมิ่งเจ้ (พิธีไหว้หลุมศพ) เริ่มไหว้เมื่อวันที่ 15 วันแรกของเดือน 3 การไหว้ ชิงมิ่งเจ้ นั้นจะดู วันดี วันเสีย จากหนังสือ "ทงซู" เมื่อกำหนดวันได้แล้วก็จะเตรียมอาหารของไหว้ต่าง ๆ กระดาษเงิน กระดาษทอง (กงเต็ก) เมื่อได้วันดีแล้วก็ไปไหว้ตามความสะดวก ส่วนใหญ่จะไปเช้า เย็นกลับ ส่วนหลุมศพประจำตระกูลจะเรียงลำดับจากขวาไปซ้าย เรียงตามลำดับอาวุโสเมื่อถึงช่วงจี้ก็จะขออนุญาตเจ้าที่ก่อน จะมีอาหารสำหรับเจ้าที่บอกให้เจ้าที่รู้ว่า เราได้มาเยี่ยมหลุมศพบรรพบุรุษ เสร็จแล้วก็นำอาหารไปที่หลุมศพ อาหารนั้นมีข้อห้ามคืออย่าเอาอาหารที่เป็นเส้นยาวไปไหว้ ซึ่งมีลักษณะคล้าย ๆ หนอนไปทำลายศพ ทำให้เป็นลูกหลานอกตัญญูได้ และต่อมาก็น่าจะมีการไหว้บรรพบุรุษ เผากระดาษเงินกระดาษทองไปให้ (กงเต็ก) มีการขับไล่ผีไม่มีญาติไปให้พ้นบริเวณนั้นด้วยเสียงประทัด ในขณะที่บูชาบรรพบุรุษอยู่นั้นก็จะมีการทำความสะอาดในบริเวณนั้น หรือจะทำไว้ตอนเช้าก็ได้ ถางหญ้า ทำความสะอาด เมื่ออุปหมดก็จะรับประทานอาหารร่วมกัน เสร็จแล้วมีการนำธูปเล็ก ๆ สีขาวมาปักไว้ที่บนหลุม เป็นการเสร็จพิธีไหว้หลุมศพ

กวางซู แซ่หู ครูสอนภาษาจีนชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับพิธีไหว้

หลุมศพไว้ว่า

"ชิง มิ่ง เจ้ (พิธีไหว้หลุมศพ) คนจีนอยู่ที่ไหนก็กลับบ้านมาดูแลทำความสะอาด อุโบ (หลุมศพ) ใน 15 วันนี้จะต้องไป วันไหนก็ได้ทั้งนั้น ตอนเข้าไปทำความสะอาดอุโบ (หลุมศพ) ตัดหญ้าให้เรียบร้อย เสร็จแล้วก็มีพิธีไหว้ จะไหว้เจ้าที่ก่อนเป็นการขออนุญาต แล้วก็ไหว้หลุมศพ หลุมศพคนจีนนี้จะเรียงตามลำดับอาวุโสจากขวาไปซ้าย คนที่ใกล้จะตายก็เตรียมตัวจองพื้นที่ของตระกูลไว้ อาหารนี้อย่าเอาเป็นเส้นมา คนจีนเชื่อกันว่า เป็นการทำให้เหมือนหนอน กัดกินศพ ช่วงไหว้ก็เหมือนกันต้องจุดประทัดไล่ผีไม่ดีออกไป บรรพบุรุษจะได้

กินอิม ๗ เมื่อไหว้เสร็จเรียบร้อยแล้วก็นำอาหารมากินกันในหมู่พี่น้อง"

กาญจนา เจริญทั้งถาวร เขวชนชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลว่า

"พ่อบอกว่าการฝังศพนี้เขาฝังศพคนสูงอายุนอกจากชาวไป๋ซาย เรียงตามลำดับอาวุโส...ซึ่งมีเจ้ คือ การไปเคารพศพภายใน 15 วันในเดือน 3 ก็มีการเตรียมไก่ต้ม ผักผัก น้ำชาของหวาน กระดาษเงิน กระดาษทอง ประทัด ธูปเทียน ถึงเวลาแล้วก็มาไหว้เจ้าที่ก่อน เสร็จแล้วจึงไหว้บรรพบุรุษอัญเชิญเขามากินดี ๆ วันนี้จะต้องไล่ผีไม่ดีที่จะมาแย่งกินอาหาร ต้องไล่ด้วยประทัด เสร็จแล้วก็จึงรับประทานอาหารร่วมกัน รู้สึกสนุกสนาน ได้กินอาหารอร่อย เหมือนตอนตรุษจีนเลย"

พิธีกรรมการไหว้หลุมศพสะท้อนถึงอุดมการณ์ในการรวมตัวกัน เพื่อระลึกถึงบรรพบุรุษที่ล่วงลับไปแล้ว ด้วยการไปทำความสะอาดในบริเวณนั้น การทำงานร่วมกันและรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นการสร้างความสามัคคีกันภายในครอบครัวเครือญาติได้ดี การไหว้หลุมศพจึงถือเป็นสายใยเชื่อมความสามัคคีระหว่างบุคคลและเครือญาติ

พิธีกรรมไหว้พระจันทร์ (งง ชิว เจ)

พิธีกรรมนี้มีเนื้อหาที่แตกต่างจากพิธีกรรมทั่วไป ดังผู้ให้ข้อมูลได้ให้ข้อมูลต่อไปนี้

อรุณ เจริญทั้งจรรยา ชาวจีนฮ่อที่เป็นผู้นำของหมู่บ้านได้ให้ข้อมูลว่า "วันไหว้พระจันทร์นั้นมีความเป็นมาคือ ตั้งแต่ในประเทศจีนที่มองโกลได้ปกครอง ได้กดขี่ข่มเหงคนจีนมาก โดยให้ทำงานหนัก และควบคุมการใช้อาวุธทุกอย่าง มีดสั้นฝักอันเดียวจะต้องใช้สามบ้าน คนจีนก็คิดที่จะกู้ชาติโดยคิดจัดงานไหว้พระจันทร์ที่มีเค้กไหว้พระจันทร์ที่มีความหนามากใช้ช้อนหนึ่งส้อม และมีธรรมเนียมการแลกขนมไหว้พระจันทร์ระหว่างญาติ ในหนังสือนั้นบอกว่า กำจัดคนมองโกลตอนเที่ยงคืนของวันที่ 15 เดือน 8 เมื่อถึงเวลาก็สามารถฆ่า

คนมองโกลได้สำเร็จ จึงมีพิธีไหว้ ซึ่งต้องเตรียมขนมต่าง ๆ จนกว่า พระจันทร์จะขึ้น เมื่อขึ้นแล้วก็เริ่มจุดธูปเทียน"

กวี ทวีอักษรดีแก้ว ผู้ประกอบพิธีกรรมชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

"การไหว้พระจันทร์มีความเป็นมาคือ สามารถกู้ชาติเอาไว้ได้จาก พวกมองโกลที่กดขี่ข่มเหงชาวจีน...การเตรียมขนมก็จะเป็นขนมโก๋ สีขาว ขนมไข่ ขนมเปี๊ยะ เมล็ดทานตะวันขนมโก๋พระจันทร์ ผลไม้ ต่างๆ กระถางธูปโต๊ะ เทียนแดง พิธีจะมีวันเดียวคือวันที่ 15 เดือน 8 ตอนไหว้นั้นจะรอให้แสงพระจันทร์ส่องออกมาก่อน จึงจะไหว้ด้วยการจุดเทียน เด็กจะจุดประทัดและดอกไม้ไฟเล่นอย่างสนุกสนาน เมื่อจุดธูปกับเทียนหมดแล้วก็จะกินของไหว้ ผู้ใหญ่ก็จะอยู่ที่บ้าน เด็กก็จะออกไปเล่นหรือไปเที่ยวเยี่ยมบ้านกันอย่างสนุกสนาน"

แสงระวี เจริญทั้งความรู้ เยาวชนชาวจีนฮ่อได้ให้ข้อมูล ว่า

"ไหว้พระจันทร์ต้องเตรียมขนมต่างๆ ธูปเทียนแดง หันโต๊ะไปยังแสงจันทร์ที่ส่องออกมา เมื่อพระจันทร์ได้ออกมาก็จะเริ่มการไหว้ หลังจาก ที่ธูปหมด ก็จะนำขนมออกมากินกันมีมากมายจนกินไม่หมด ทั้งขนม และน้ำอัดลม มีการพูดคุยกัน มีการฉลองจนถึงดึก...วันไหว้ พระจันทร์เป็นเรื่องของการกู้ชาติจากมองโกลซึ่งข่มเหงคนจีนอยู่ พอ วันพระจันทร์เต็มดวงก็มีการช้อนมิดไว้ ถึงเวลาลงมือก็ภายในคืน พระจันทร์เต็มดวงพอดี เป็นการเฉลิมฉลองชัยชนะที่คนจีนมีต่อคน มองโกล"

พิธีกรรมนี้มีความหมายต่อเชื้อชาติโดยตรงของชาวจีนฮ่อ การอธิบายเรื่องชัยชนะ ต่อมองโกลนั้นเป็นความหมายเรื่องของชาตินิยม การสร้างศัตรูผ่านพิธีกรรมเป็นการกระทำเชิงสัญลักษณ์ที่บ่งบอกถึงตัวเขาตัวเรา พิธีกรรมนี้เป็นการสืบทอดความเป็นจีนโดยเข้มข้น โดยการสร้างความเป็น Subject คือว่าเราคือใคร มีบทบาทหรือภาระหน้าที่อย่างไร

พิธีกรรมนี้เป็นการสร้างจิตสำนึกทางประวัติศาสตร์ที่บอกว่าตนเองเป็นคนจีน ความหมายของชาตินิยมนี้จะสร้างฝ่ายตรงข้ามขึ้นมาเพื่อแสดงเป็นพวกเขา หรือพวกเรา ดัง

ประวัติศาสตร์ คือ มองโกลมายึดเมือง การสามัคคีช่วยเหลือกันทำให้คนจีนสามารถยึดเมืองกลับคืนมาได้

พิธีกรรมช่วยกระชับความสัมพันธ์ระหว่างคนภายในชุมชน มีการไปมาหาสู่กัน อย่างสนุกสนานเป็นการสร้างความประทับใจ โดยเด็กได้รวมตัวเล่นกับเด็ก วัยรุ่นก็รวมตัวกัน พูดคุยอย่างวัยรุ่น ผู้อาวุโสก็จะคุยกับผู้อาวุโส ผู้อาวุโสบางคนก็เล่าความเป็นมาของการไหว้พระจันทร์ให้ลูกหลานฟัง

กิจกรรมที่มีความสนุกสนานนี้เป็นการสืบทอดอุดมการณ์การรวมหมู่ในระดับความเป็นชาติพันธุ์ไปสู่เด็กและเยาวชน เพราะเป็นกิจกรรมที่สนุกสนาน การครอบครองพื้นที่ความคิด จึงง่ายเพราะสาระที่เข้าไปสอดคล้องกับสาระเดิมที่มีการผลิตซ้ำประจำวันและพิธีกรรมอยู่ เป็นการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การรวมตัวกันในระดับชุมชน

ดังนั้นวิธีการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ด้วยพิธีกรรมไหว้พระจันทร์จึงเป็นการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ในการรวมหมู่ด้วยการทำพิธีกรรมด้วยกัน มีการเสริมแรงด้วยความสนุกสนาน

การอบรมสั่งสอนในเรื่องการรักในการเรียนภาษาจีน

การสอนและการปลูกฝังเรื่องการรักในการเรียนภาษาจีน เพื่อให้ลูกหลานในหมู่บ้านไปเรียนต่อได้ห้วน พบว่ามีตัวอย่างให้ประพุดติปฏิบัติตาม เพราะว่า มีการให้ค่าแรงงานในราคาสูง ยิ่งเรียนรู้ภาษาจีนโดยการเขียนอ่านได้เท่าไรนั้นก็จะมีค่าตัวและค่าแรงงานสูงเท่านั้น การไปทำงานที่ได้ห้วนเป็นคุณค่าอย่างหนึ่งของชาวจีนฮ่อที่ได้ปลูกฝังกัน การอบรมสั่งสอนเหล่านี้เป็นกิจกรรมที่ไม่ได้ทำในโรงเรียน แต่ได้เป็นการอบรมสั่งสอนบ่อย ๆ โดยครอบครัวมีการยอมรับคุณค่าดังต่อไปนี้

กวี ทวีเกียรติแก้ว เป็นผู้ประกอบพิธีกรรมในหมู่บ้านโดยจะเป็นผู้รู้ พิธีกรรมในหมู่บ้านโดยเฉพาะพิธีศพ เขาจบโรงเรียนนายร้อยหวังฟู่มาก่อน เป็นทหารแล้วก็มาค้าขาย เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการเมืองเขาได้สมัครเข้าไปเป็นทหารช่วยพรรคก๊กมินตั๋ง (KMT) รบกับพรรคคอมมิวนิสต์จีน จนอพยพมาพร้อมกับกองพล 93 บ้านของเขามีลักษณะก็เหมือนกับชาวจีนฮ่อโดยทั่วไป คือมีแท่นบูชาบรรพบุรุษไว้ที่กลางบ้าน หลังพิงภูเขาและด้านหน้าจะโล่งออกไปและมีสัญลักษณ์ที่มีในบ้านคนจีนทั่วไป

กวี มีชื่อจีนว่า เจ้า กั้ว เหิง กวีได้แต่งงานกับคนไทย เป็นคนอยู่อำเภอฝาง การปฏิบัติตัวของภรรยาของคุณกวีก็เหมือนกับชาวจีนโดยทั่วไป คือ ปฏิบัติพิธีกรรมในรอบปี ปฏิบัติพิธีกรรมประจำวัน และปฏิบัติพิธีกรรมในรอบชีวิต กวีมีลูกชาย 5 คน ลูกชายทั้งหมดได้

ไปทำงานต่างประเทศทั้งหมด เช่น ได้หวัน สหรัฐอเมริกา ซึ่งลูกของเขาก็ส่งเงินกลับมาบ้าน ทำให้การดำรงชีวิตอยู่ในหมู่บ้านไม่ได้ขัดสนเท่าไรนัก

บ้านของกวีเป็นบ้านชั้นเดียวแบบคนจีนโดยทั่วไปในดอยแม่สลอง และมีเครื่องอำนวยความสะดวกทุกอย่าง การดำรงชีวิตในวัยชราของสามีภรรยาเป็นไปด้วยความราบรื่น กวี เล่าว่า เขาสอนลูกเขาให้เรียนภาษาจีนให้เก่งๆ จะได้ทำงานดีๆ นอกจากนั้นแล้ว การเข้าร่วมพิธีกรรมในงานเทศกาลทุกครั้งลูกของเขาจะมีส่วนร่วมในการทำงาน บางครั้งเขาจะสอนลูกด้วยการเล่าเรื่องเล่าต่าง ๆ ให้ฟัง (myth) จะเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับความกตัญญูเป็นส่วนใหญ่

และจากการที่กวีได้เป็นทหารและเข้าในโรงเรียนนายร้อยหวังฟู เขาได้สนับสนุนการเรียนภาษาจีนแก่ลูกของเขาจนได้ทำงานดี ๆ และปัจจุบันลูกของเขาได้มาเยี่ยมบ้านในงานเทศกาลที่สำคัญเช่นวันตรุษจีน วันเซ่งเม้ง วันไหว้พระจันทร์ เป็นต้น

การที่ลูกได้ไปทำงานที่อื่นนั้นเป็นความประสงค์ของเขาเองที่จะให้ลูกของเขาได้ทำงานที่ดี เนื่องจากในหมู่บ้านไม่สามารถที่จะมีงานที่ดีได้ การที่เขาส่งเสริมให้ลูกเรียนภาษาจีนนอกจากจะให้คงเอกลักษณ์ที่สืบทอดมาแต่บรรพบุรุษแล้วยังเป็นการส่งเสริมการประกอบอาชีพ ซึ่งมีความสัมพันธ์กับความกตัญญูที่มีความสัมพันธ์กับความร่ำรวย

จากการอบรมสั่งสอนเรื่องของการรักในการเรียนภาษาจีน นั้นแสดงถึงคนในหมู่บ้านให้คุณค่ากับการเป็นพวกเดียวกันหรือความเป็นชาติพันธุ์ ความสำคัญของภาษาจีนอันเป็นการแสดงเอกลักษณ์ของความเป็นจีน การเรียนภาษาจีนจึงเป็นการผลิตซ้ำอุดมการณ์ชาติพันธุ์หรือความเป็นจีน

การรวมหมู่ในพิธีกรรมการแต่งงาน

การแต่งงานเป็นการผ่านช่วงชีวิต ที่จะสืบทอดความเป็นครอบครัวและเครือญาติให้กว้างไกลออกไป ซึ่งกิจกรรมในพิธีกรรมการแต่งงานมีผู้ให้ข้อมูลดังต่อไปนี้

กวี ทวีอภิวดีแก้ว ชาวจีนฮ่ออดีตผู้ทำหน้าที่ในพิธีกรรมต่าง ๆ ได้ให้ข้อมูลไว้ว่า

“การแต่งงานของคนจีนนั้น จะแต่งงานเมื่อชอบพอกันก่อน ฝ่ายชายจะต้องไปขอฝ่ายหญิง การจัดทำพิธีมีอยู่ 2 วัน คือวันหมั้นกับวันแต่งงาน ใครจะแต่งงานเดียวกันก็ได้ หรือใครจะแต่ง 2 วันก็ได้ตามความกำลัง

ทรัพย์ การกำหนดวันแต่งงานมากจะมาให้เราดูให้ เราก็ดูในหนังสือ "ทงซุ" เมื่อถึงกำหนดวันแล้วฝ่ายชายจะต้องเตรียมเงิน แล้วแต่ทางเจ้าสาวจะเรียกทองหมั้น หมู 1 ตัว ผลไม้กระป๋อง เหล้า ขาใส่ห่อ ตะเกียบ ข้าวสาร เกลือ พริก ทุกอย่างจัดไว้เป็นคู่และห่อสีแดงเข้าไว้ เพื่อเป็นมงคล เมื่อถึงเวลาที่เหมาะสมก็จะแห่ไปบ้านเจ้าสาว เมื่อแห่มาบ้านเจ้าสาว ก็รับประทานอาหารที่บ้านเจ้าสาวโดยฝ่ายชายเป็นฝ่ายออกให้หมด เมื่อมาถึงบ้านก็นำของหมั้นเหล่านั้นไปมอบแก่พ่อแม่ของเจ้าสาว แล้วเชิญแขกรับประทานอาหาร เป็นการเสร็จพิธีหมั้น วันต่อมาก็เป็นวันแต่ง คือ ตอนเช้าจะมีพิธีกรรมที่บ้านเจ้าสาว คือจะมีการไหว้บรรพบุรุษด้วย ของไหว้ที่เตรียมไว้ซึ่งจะพันด้วยสีแดง ต่อมาจะมีพิธีเข้าบ่าวเจ้าสาวยกน้ำชาให้พ่อแม่ และผู้อาวุโส ในเครือญาติ ก็จะเรียงลำดับตามอาวุโส เมื่อยกให้ก็จะมีการแจกซองเป่าให้กับเจ้าบ่าว เจ้าสาว ตอนเย็นก็มีการเลี้ยงโต๊ะจีน ซึ่งคนในหมู่บ้านจะมาร่วมงาน ตามที่หนังสือเชิญได้เชิญไปก็จะมีการพบปะพูดคุยกันในงานของคนในหมู่บ้าน"

ครูพินิจ ยาวรัตน์ ครูโรงเรียนบ้านสันติคีรีที่แต่งงานกับชาวจีนฮ่อให้ข้อมูลว่า "ก่อนที่เราจะแต่งงานก็มีการคุยกันอย่างไม่เป็นทางการกับฝ่ายหญิง และเครือญาติฝ่ายหญิง เมื่อตกลงกันได้แล้วว่าจะจัดกันกี่วัน จำนวนเงินเท่าไร และวันนั้นเป็นมงคลหรือไม่ ก็จะมีการเตรียมจัดหนังสือเชิญคนในหมู่บ้านและจะมีการเตรียมเอาสมุดบัญชีว่าใครเอาเงินมาให้เท่าไร วันนั้นจะต้องมีหมู 1 ตัว ทองหมั้น แหวนหมั้น และเครื่องใช้ในครัวเรือนต่าง ๆ ตกแต่งด้วยกระดาษห่อสีแดง ส่วนใหญ่ในหมู่บ้านจะแต่งงานกัน 1 วัน เหมือนกับผม เนื่องจากฐานะทางเศรษฐกิจเป็นส่วนใหญ่ ตอนเช้าก็มีการไหว้บรรพบุรุษในบ้านของเจ้าบ่าวและเจ้าสาว เจ้าบ่าวก็จะถูกแห่ไปบ้านเจ้าสาวพร้อมกับของหมั้นเพื่อนำไปให้พ่อแม่เจ้าสาว ซึ่งก็จะผาดอานต่าง ๆ มากมาย จากนั้นก็มีพิธียกน้ำชาให้ญาติฝ่ายเจ้าสาวและเจ้าบ่าว หลังจากนั้นเจ้าบ่าวก็รับเจ้าสาวไปด้วยรถที่เจ้าบ่าวจัดไว้ เพื่อเดินทางไปที่บ้าน

ฝ่ายชาย เพื่อจะทำพิธีไหว้บรรพบุรุษฝ่ายชาย เมื่อถึงเวลาบ่าย ก็จะมีการกินเลี้ยง มีการให้เจ้าบ่าว เจ้าสาวร้องเพลง ถ่ายรูป แลกก็ร่วมรับประทานอาหารจะมีการจัดโต๊ะจีนเป็นหลัก การแต่งงานนี้ถือเป็นเรื่องใหญ่ จะมีการถ่ายรูปเป็นที่ระลึกและมีการตั้งโชว์ไว้ทุกบ้าน"

วิจิต ทวีอภิรติวิทยา ชาวจีนฮ่อ ให้ข้อมูลว่า

"เมื่อขอบพอกัน ก็ต้องให้พ่อแม่ทั้งสองฝ่ายรับรู้ ผู้ชายจะไปขอผู้หญิง การแต่งงานก็จะมียู 2 วัน คือ วันหมั้น กับวันแต่ง จะหมั้นแล้วแต่งเลยก็ได้ แล้วแต่ความสะดวกของแต่ละคน ถ้าแต่งตามพิธีการก็จะเสียเงินมากทั้งของหมั้นและการกินเลี้ยง แต่งแล้วฝ่ายหญิงไปอยู่กับฝ่ายชาย งานแต่งงานจะมีคนไปร่วมมาก กลุ่มหนุ่มสาวก็จะมีการมาช่วยงาน ช่วยบริการน้ำดื่มเป็นพิธีกร เป็นที่สนุกสนาน ของของคนจีนที่นี่จะมีการบันทึกว่าคนไหนใส่เงินไปเป็นเงินจำนวนเท่าใด เพื่อว่างานต่อไปเราจะได้ใส่จำนวนให้มากขึ้นนิดหน่อย"

พิธีกรรมการแต่งงานเป็นวิธีผลิตซ้ำอุดมการณ์การรวมหมู่ โดยมีการรวมตัวกันถึงสองระดับคือระดับครอบครัวและเครือญาติ และการรวมตัวกันในระดับชุมชน

การรวมตัวในระดับครอบครัวนั้นจะมีการทำพิธีกรรมไหว้บรรพบุรุษ ทั้งสองตระกูล โดยจะมีการแนะนำอย่างเป็นทางการตามระดับอายุโดยเริ่มตั้งแต่บรรพบุรุษที่ตายไปแล้วลงมา จนถึงญาติในระดับเล็กน้อยที่สุดคือ ลูก หรือ หลาน ความสัมพันธ์ระหว่างสองตระกูลนี้จึงเป็นเครือญาติกันซึ่งมีความโยงใยกันทั้งหมู่บ้าน

การรวมตัวในระดับชุมชน พิธีกรรมการแต่งงานนี้มีคนมาร่วมกันทั้งหมดหมู่บ้านเลย เพื่อแสดงว่าเป็นคนบ้านเดียวกัน การพูดภาษาจีนในงานทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นพิธีกร การอวยพร การร้องเพลงคาราโอเกะ เป็นการแสดงพลังในวัฒนธรรมของเขา ให้เขายังเชื่อว่าเขายังมีอำนาจในการควบคุมวิถีชีวิตตัวเองได้ การใช้พิธีกรรมแต่งงานเป็นการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ในการรวมหมู่และความเป็นคนจีน เพื่อสร้างความสามัคคีภายใน ทำให้เขามีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมความเป็นจีน เป็นการแสดงเอกลักษณ์ความเป็นชาติพันธุ์

กลไกในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์

การอบรม สั่งสอนในเรื่องความร่ำรวยและความกตัญญูของชาวจีนฮั่นนั้นใช้กลไก คือ ครอบครัว โดยพ่อแม่ จะเป็นผู้อบรมสั่งสอน ในเวลาที่ทำงานหรือเวลาว่าง เป็นกลไกการผลิตซ้ำอุดมการณ์การรวมหมู่กันในระดับครอบครัว ด้วยการสร้างความมั่งคั่งให้กับครอบครัว

การรวมตัวกันในพิธีกรรมไหว้หลุมศพหรือชิงมิ่งเจ้ ใช้กลไกคือครอบครัวและ เครือญาติในการรวมตัวกันเพื่อแสดงความสามัคคีกันภายใน

การรวมตัวกัน ในพิธีกรรมไหว้พระจันทร์ก็ใช้กลไกคือครอบครัวและชุมชนในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การรวมตัวกัน และชาติพันธุ์ด้วย

การอบรมสั่งสอนเรื่องความรักในการเรียนภาษาจีน กลไกที่สำคัญได้แก่ครอบครัว และชุมชนกลไกนี้ผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ชาติพันธุ์หรือความเป็นคนจีน

การประกอบพิธีกรรมการแต่งงาน กลไกที่สำคัญได้แก่ ครอบครัว เครือญาติ และ ชุมชนในการผลิตซ้ำอุดมการณ์ในการรวมหมู่และความเป็นคนจีน

กลุ่มคนที่เข้าร่วมในการผลิตซ้ำอุดมการณ์

กลุ่มคนที่เข้าร่วมในพิธีกรรมและการอบรมสั่งสอนทั้งหมดได้แก่ครอบครัวและชุมชน ครอบครัวก็เรียงตามลำดับความอาวุโสในพิธีกรรม และการอบรมสั่งสอนนั้นพ่อแม่จะสอนลูก โดยเฉพาะเรื่องการเรียนหนังสือภาษาจีน ความกตัญญูและความร่ำรวยที่เป็นการสร้างความมั่งคั่งให้กับการรวมหมู่ในครอบครัว

การเปลี่ยนแปลงในการผลิตซ้ำอุดมการณ์

การเปลี่ยนแปลงในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การรวมตัวกันและความเป็นคนจีน นั้น ได้แก่การแต่งงานข้ามชาติพันธุ์ทำให้ไม่ได้ทำพิธีกรรม การเปลี่ยนแปลงไปนับถือศาสนาอื่นทำให้มีการเปลี่ยนแปลงในการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์

สรุป

การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์อำนาจ นั้นใช้พิธีกรรมเป็นวิธีการในการผลิตซ้ำ พิธีกรรมนั้นได้แก่ พิธีกรรมประจำวัน พิธีกรรมตรุษจีน พิธีกรรมสารทจีน พิธีกรรมเยี่ยมหลุมศพ และใช้กลไกคือครอบครัวและเครือญาติ ในการกระทำพิธีกรรม เป็นการอบรมสั่งสอนอย่างไม่เป็นทางการ พิธีกรรมนั้นทุกคนต้องร่วมกันเข้ามาประกอบพิธีกรรมเพื่อเรียนรู้ระเบียบกฎเกณฑ์

ต่าง ๆ ผ่านพิธีกรรมที่บอกถึงความสัมพันธ์ เช่น ความสัมพันธ์แบบอาวุโส ความสำคัญของคน คือคนสูงอายุที่ได้รับการยกย่อง และเมื่อตายไปเชื่อว่าจะมีอำนาจในการดลบันดาล

การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ ก็จะใช้สิ่งที่เรียกว่า ภูมิปัญญา เช่น เรื่องของเพิง ส่วย โดยการตั้งหมู่บ้านตามความเชื่อชาวจีนฮ่อ มีการจัดแผนผัง หมู่บ้านเช่นเดียวกับความเชื่อเรื่อง เพิง ส่วย ที่มีภูเขามีสถลักษณะคดเคี้ยวอยู่ด้านหลัง และมีน้ำ ไหลผ่านด้านข้างเป็นหลัก เมื่อพิจารณาสภาพที่เป็นหลักการของเพิงส่วย เป็นการจัดมนุษย์ให้กลมกลืนกับธรรมชาติ ให้ทุกคนได้รับผลประโยชน์ร่วมกันคือความสมดุลของธรรมชาติ อุดมการณ์นี้ใช้พิธีกรรมการฝังศพ และการปฏิบัติตามหลักการของเพิง ส่วย เป็นวิธีการ กลไก ที่สำคัญคือครอบครัว

การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์การรวมตัวกัน และความเป็นคนจีนใช้ พิธีกรรมเป็น วิธีการ และการอบรมสั่งสอนให้รักครอบครัว ให้ครอบครัวมีความมั่นคง ทำให้เกิดการรวมตัว กันในระดับความครัวที่มีความผูกพันแน่นแฟ้น โดยใช้กลไกคือครอบครัว เครือญาติ และ ชุมชน การผลิตซ้ำทางอุดมการณ์เรื่องความเป็นคนจีนนั้น ใช้การอบรมสั่งสอนให้รักภาษาจีน และพิธีกรรมไหว้พระจันทร์ และพิธีทุกพิธีที่มารวมตัวกันเป็นวิธีการผลิตซ้ำทางอุดมการณ์ โดยใช้กลไกคือครอบครัวและชุมชน อบรมสั่งสอนกล่อมเกลาคคนรุ่นใหม่